

Nové Valašsko, září 1964

Zkrálovství černé tabule

Nevim proč, trochu se mi třásla ruka, když jsem zaklepal na dveře I. třídy v Růžáce. Všechny matné vzpomínky na dobu, kdy jsem se v této škole naučil poznávat písmenka, byly najednou tu a přepadla mě podivná, sklíčující tíseň.

Uvnitř ze mne rázem všechny obavy spadly. Byl tu ruch, dvě desítky zvědavých očí a na tabuli plot kostrbatých čárek, prvních vzrušujících krůčků tajemného Vědění. — Už jedenáctý den tu sedí prvňáčci. Těžko se za těch pár dnů zvyká na povinnost — ráno u sedm vstávat, žádné hračky, žád-

poklusem přihnál zpátky. Lepou ruku měl přitom pořád frajersky v kapse.

U tabule je malá Eva, drží křidu jako lžiči. „Go je to tam nahore, taková mazanice!“, dívá se učitelka.

Děvčátko v rozpacích maže čárky a kreslí je znova stejně daleko od sebe.

Děti se smějí a pokřikují: „Zase!“ Soudružka učitelka napomíná: „Když někdo udělá chybu, tak se nesmějeme, ale snažme se mu pomáhat.“

„Soudružko, že bude za pět minut deset?“

Je velkým uměním udržet aspoň na chvíli pozornost roz dováděných tvář. Vždyť se kolem děje pořád tolik věcí — po stěně leze moucha, za oknem hrčí nějaký motor, lavice přímo svádí k tomu, aby se z ní stala malá ponorka nebo houpačka.

„Soudružko, kdy půjdeme domů?“

„Soudružko, já jsem se točila na tom velkém kolotoči, motorovém!“

„Soudružko, já mám dva ručičky, ještě jeden mám doma!“

Lavice se pokryly barevnými knížkami, to bylo práce s vytahováním a hledáním v aktovkách! „Na obrázku jsou dvě křídla, jedna červená a jedna modrá, dvě dřívka, červené tečka a kartička s dvěma černými tečkami...“

Tolik figurek z plasteliny jsem už dlouho pohromadě neviděl. Zelené stromy, žebříky fantastických tvarů a hranaté postavičky. Ani bych neřekl, že to jsou výtvořky malých dětí. Klidně by mohly stát na mnohé pražské výstavě abstraktních umělců.

Jedenáct dnů — a už si těžko dokáži představit život bez školy. Znají už několik písniček. Opěváci, čtveráci a pod našim okénkem. Rozvíje se povídání o lese a dešti ovládají z paměti, dovedou nakreslit skoro rovnou čáru i kolečko. A dokáží se taky občas nad

některou otázkou zamyslet: „Děti, proč chodíme do školy?“

„Abysme nebyli hlupí!“

„Abychom uměli psát, já už se umím podepsat, ale tiskacím...“

„Já též!“

„A já též!“

Ručička hodín neslyšně sklouzla na půl jedenácté.

„Která řada půjde dneska dříve domů?“

Všichni zpozorněli a vzorně založili ruce.

Řada u okna šťastně vydechla a vrhla se ke dveřím. Kluci si položili aktovky na hlavu a s hrozivým řevem představovali letadla.

Naša s ulehčením konečně sáhla po hrušce.

Dvě děvčátka před tabulí se hádala o mokrou houbu, pak se domluvila a pečlivě, čárku po čárce, utřela tabulí společnými silami.

Za pár minut třída ztichla. Nenápadně, aby to nikdo neviděl, jsem se pokusil sednout do dřevěné lavice. Nešlo to. Sáhá mi už jen ke kolenům. Soudružka učitelka Marie Svaková vyprovodila úsměvným pohledem poslední školáčky a začala vzpomínat:

„Tak už učím třicet čtyři roky, a skoro pořád tady v Růžáce.“ — Hladila rukou starý mosazný zvo-

nek, který už jistě odzvonil tisíce a tisíce přestávek. „Právě teď to bude třetí generace — učila jsem školníkovu ženu, její děti a teď mám ve třídě už vnučku.“

Nezdá se mi, že by nějak zestárla. Je pořád taková, jakou ji znám, usměvavá, s rozhodným hlasem, který dovede pochválit i přísne pohrozit.

„V první třídě učím už víc než deset let, teď se chci trochu uklidnit, vždyť už půjdu brzo do penze, nohy mi už neslouží... Život je teď nějak jiný, než dřív. Všechno jde nějak rychleji, nevím, možná, že se mi to zdá proto, že stárnu...“

Dole u potoka jsem potkal jednoho prvňáčka, nijak nepospíchal domů, házel kameny do vody a pozoroval vlnivé kruhy. Pyšně si přidržel na zádech novou aktovku. Kdo ví, kam ho život za pár let zanese, zda si někdy vůbec vzpomene na své přísné učitele, kteří mu pomohli stát se člověkem. Vždyť bez nich, trpělivých, rozrůžných, nervózních a unavených dlouhým vysedáváním nad opravou sešitů a přípravou na další den, bez nich by mnohé v našem světě nemohlo být, nebyl by nikdy napsán ani tento článek. A za to všechno jim patří dík. I naši učitelce z Růžky.

MEČISLAV BORÁK

né lumpačení venku — vzít aktovku a mazat do školy! Soudružce učitelce už trochu prokvétají vlasy, ale rázná je stejně jako tehdy, když mi sázela do sešitu červenou pětku za lájdačky namalované číslíce.

„Načo, tu hrušku schovej, ona na tebe přece počká!“ Holčička se zarazila, rychle si ještě jednou ukousla a hrušku schovala do lavice.

„A kdo teď půjde k tabuli? Jenda!“ Kluk s rozčepýřenou hlavou vyrazil tryskem k tabuli, pečlivě nakreslil několik čárek a zase se

